

Warunki techniczne w zakresie modernizacji dźwigów w projekcie ministerstwa

W wyniku blisko dwuletniej pracy specjalistów, z branży dźwigowej, przedstawicieli spółdzielczości mieszkaniowej, urzędów centralnych, członków Grupy Roboczej Krajowego Forum Konsultacyjnego ds. dźwigów przy Centrum Bezpieczeństwa Technicznego, powstał projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki w zakresie modernizacji eksploatowanych dźwigów do transportu osób lub osób i ładunków.

Projekt powyższego aktu prawnego jest kompromisem pomiędzy bezpieczeństwem technicznym eksploatowanych obecnie i w przyszłości dźwigów oraz możliwością finansowania tych modernizacji przez właścicieli dźwigów. Z końcem maja 2008 r. projekt przekazany został do Ministerstwa Gospodarki w celu rozpoczęcia ścieżki legislacyjnej.

Główne założenia

Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych w zakresie modernizacji użytkowanych dźwigów do transportu osób, osób i towarów albo towarów powinno być wprowadzone szybko w życie z następujących powodów:

- podniesienia i zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania dźwigów,
- umożliwienia dostępu osobom niepełnosprawnym,

- likwidacji szkodliwych materiałów (azbest),
- oszczędności energii elektrycznej.

Projekt rozporządzenia zakłada:

- Eliminację 50 zagrożeń z normy PN-EN 81-80:2005 – Przepisy bezpieczeństwa dotyczące budowy i instalowania dźwigów. Dźwigi użytkowane. Część 80: Zasady poprawy bezpieczeństwa użytkowanych dźwigów osobowych i towarowych.
- Eliminację dodatkowych 8 zagrożeń, które nie występują w normie PN-EN 81-80, a są charakterystyczne dla Polski.
- Dwustopniowość działań:
 - ocenę bezpieczeństwa istniejących dźwigów przez Urząd Dozoru Technicznego w ciągu 3 lat od wejścia w życie rozporządzenia,
 - modernizację dźwigów (eliminację zagrożeń) przez właścicieli lub zarządców w 3 okresach w zależności

od kategorii zagrożenia.

Zdefiniowano również pojęcie modernizacji: modernizacja to zespół czynności organizacyjno-technicznych, zmieniających konstrukcję lub parametry techniczne dźwigu w stosunku do pierwotnych ustalonych w dokumentacji technicznej, mających na celu podwyższenie poziomu bezpieczeństwa eksploatacji.

Rozwiązania szczegółowe projektu rozporządzenia

Rozporządzenie określa warunki techniczne dozoru technicznego w zakresie modernizacji użytkowanych dźwigów do transportu osób, osób i towarów albo towarów, wymagane dla poprawy bezpieczeństwa ich użytkowania. Przepisy rozporządzenia stosuje się do dźwigów zainstalowanych przed dniem 1 maja 2004 r., z napędem:

- elektrycznym,
- hydraulicznym,

■ obsługujących określone poziomy, wyposażonych w kabinę poruszającą się wzdłuż sztywnych przewodnic nachylonych do pionu pod kątem nie większym niż 15°, przeznaczonych do transportu osób, osób i towarów albo towarów, jeżeli do kabiny mogą wejść osoby i jest ona wyposażona w elementy sterownicze umieszczone w jej wnętrzu w taki sposób, aby miały do nich dostęp osoby w niej przebywające.

Wymagania zawarte w projekcie rozporządzenia nie mają zastosowania m.in. do dźwigów z obsługą. Dźwigi te powinny być zmodernizowane w terminie do 1 stycznia 2006 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 30.10.2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dot. bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz.U. 2002 Nr 191, poz. 1596).

Sprecyzowano, iż poprawa bezpieczeństwa użytkowania dźwigu polega na:

- dokonaniu identyfikacji i klasyfikacji różnorodnych zagrożeń dla życia, zdrowia i mienia użytkowników;
- określeniu i podjęciu działań korygujących, mających na celu stopniowe i selektywne wyeliminowanie tych zagrożeń poprzez zapewnienie:
 - usunięcia szkodliwych materiałów,
 - swobodnego dostępu osób do kabiny,
 - odporności na wandalizm,
 - odpowiednich funkcji sterujących w przypadku pożaru,
 - odpowiedniej budowy i braku dostępu użytkowników do szybu,
 - bezpiecznego dostępu osób upoważnionych do maszynowni i jej wyposażenia,

- odpowiednich wymogów dotyczących budowy i funkcjonowania drzwi przystankowych i kabinowych,
- optymalnej powierzchni i zabezpieczenia kabiny,
- środków zabezpieczających przed nadmierną prędkością,
- odpowiednich przewodnic oraz wyposażenia w zderzaki i łączniki krańcowe,
- odpowiedniego wyposażenia zespołu napędowego,
- ochrony obwodów elektrycznych wchodzących w skład instalacji,
- ochrony przed skutkami awarii elektrycznych,
- zapewnienia użytkownikom możliwości wywołania alarmu i komunikowania się ze służbami interwencyjnymi,
- oznaczeń i instrukcji dotyczących bezpiecznego korzystania z dźwigu.

Klasyfikację zagrożeń dokonano, określając ich stopień ważności, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia, jako:

- wysoki,
- średni,
- niski.

Ocenę poziomu bezpieczeństwa dźwigu wykona organ właściwej jednostki dozoru technicznego w ramach prowadzonych badań okresowych dźwigu. Ocena polega na identyfikacji zagrożeń stwarzających nieakceptowalne ryzyko podczas eksploatacji dźwigu. Wynik oceny w formie listy kontrolnej, o której mowa w załączniku do projektu warunków technicznych, stanowi uzupełnienie protokołu badania okresowego. Ocena będzie prowadzona sukcesywnie i zostanie zakończona w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie postanowień zawartych w projekcie. Na eliminację powyższych zagrożeń zaproponowano następujące terminy:

- **wysoki** – do 31 grudnia 2023 r.
- **średni** – do 31 grudnia 2028 r.
- **niski** – podczas pełnej modernizacji lub wymiany dźwigu na nowy.

Dodatkowym przypisem umieszczonym w załączniku do rozporządzenia w Grupie 6 – maszynownia i linownia jest następujący zapis: „Przy modernizacji dźwigu konieczne jest zachowanie pomieszczenia górnej maszynowni, jeżeli taka była, spełniającego dotychczasową funkcję”. Należy podkreślić, że zapis ten nie dotyczy wymiany dźwigu na nowy.

Podsumowanie

Przedstawiony projekt jest pierwszą próbą prawnego uregulowania działań podnoszących bezpieczeństwo eksploatowanych dźwigów w Polsce i poddawany jest społecznej konsultacji. **Grupa Robocza Krajowego Forum Konsultacyjnego oczekuje również Państwa opinii na ten temat.**

Projekt zakłada 15-letni okres na eliminację zagrożeń z poziomem ważności: wysokie. Jest to wystarczająco długi okres na zgromadzenie znacznej części środków na ten cel w postaci odpisu funduszu remontowego. Ewentualny dodatkowy kredyt wspomagający modernizację lub dotacja będą mogły być automatycznie obniżone o wartość zgromadzonych środków.

W wielu województwach o środki finansowe na modernizację dźwigów spółdzielnie mieszkaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe mogą ubiegać się z Regionalnych Programów Operacyjnych Unii Europejskiej, jak również Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Należy pamiętać, że modernizacjom będą poddawane głównie dźwigi mające obecnie już ponad 30 lat eksploatacji.

Świadomości zagrożeń zarządcy nieruchomości oraz zarządy spółdzielni mieszkaniowych już od dwóch lat prowadzą programy kompleksowej modernizacji dźwigów w oparciu o normę PN-EN 81-80. ■